

KALICI ORGANİK KİRLETİCİLERE İLİŞKİN YÖNETMELİK TASLAĞI

Bursev DOĞAN ARTUKOĞLU

Şb. Md. V.

Kalıcı Organik Kirleticilere İlişkin AB Tüzüğü (850/2004/EC)

- Stockholm Sözleşmesi
- BM Avrupa Ekonomi Komisyonu Uzun Menzilli Sınır Ötesi Hava Kirliliği Sözleşmesi – POPs Protokolü

KOKlarla ilgili diğer AB mevzuatı

	POPs regulated / POP reference	Areas of regulation
REACH Regulation 1907/2006	Testing on PBT (persistent, bioaccumulative and toxic) criteria according to Annex XIII	Production, placing on the market & use
CLP Regulation 1272/2008	Inventory of classification and labelling of hazardous substances.	Classification, Labelling, Packaging
Plant Protection Product Regulation Regulation (EC) No 1107/2009	Active substance, safener or synergist shall only be approved where it is not considered to be a persistent organic pollutant (POP) resp. PBT substance Active substances meeting two of the PBT criteria shall be candidates for substitution	Placing on the market & use
Biocidal Products Regulation Directive 528/2012/EC	Active substances meeting two of the PBT criteria shall be candidates for substitution	Placing on the market & use
Export and import of dangerous chemicals Regulation 689/2008	POPs as listed in Annexes A and B of the Stockholm Convention are subject to export ban	Export and import of dangerous chemicals
PCB Directive Directive 96/59/EC	Disposal of polychlorinated biphenyls and polychlorinated terphenyls (PCB/PCT)	Disposal

KOKlarla ilgili diğer AB mevzuatı

Acronym	Areas of regulation
EU Ecolabel	
Regulation (EC) No 66/2010	Different product categories, see:
RoHS Directive	
Directive 2011/65/EU (recast of 2002/95/EC)	Production and import of electrical and electronic products
Waste Framework Directive	
Directive 2008/98/EC	Waste
Waste Incineration Directive	
Directive 2000/76/EC	Waste
Directive 76/464/EEC has been codified as 2006/11/EC	Pollution caused by certain dangerous substances discharged into the aquatic environment
Landfill Directive	
Directive 1999/31/EC	Waste
WEEE Directive	
Directive 2002/96/EC	Treatment of waste of electrical and electronic equipment
ELV Directive	
Directive 2000/53/EC	Collection, treatment, recycling and disposal of end-of-life vehicles.
Water Framework Directive	
Directive 2000/60/EC	Protection of inland surface waters, transitional waters, coastal waters and groundwater
Drinking Water Directive	
Council Directive 98/83/EC	Quality of water intended for human consumption
Marine Strategy Framework Directive	
Directive 2008/56/EC	Protection of marine waters under the sovereignty and jurisdiction of Member States
SEVESO II Directive	
Directive 1996/82/EC	Prevention, Preparedness and Response to chemical accidents

Birinci Bölüm

- Amaç, Kapsam, Dayanak

İkinci Bölüm

- Tanımlar, Üretim, Piyasaya Arz ve Kullanımın Kontrolü, Kontrol Önlemlerinden Muafiyetler

Üçüncü Bölüm

- Stoklar, Salınım Azaltma, En aza İndirgeme ve Ortadan Kaldırma

Dördüncü Bölüm

- KOKlara İlişkin Atık Yönetimi

Beşinci Bölüm

- Uygulama Planı, İzleme ve Bilgi Değişimi

Altıncı Bölüm

- Envanter Oluşturma ve Raporlama

Ek - 1

- Yasaklamaya Tabi Maddeler Listesi

Ek - 2

- Kısıtlamaya Tabi Maddeler Listesi

Ek - 3

- Salım Azaltma Hükümlerine Tabi Maddeler Listesi

Ek - 4

- Atık Yönetimi Hükümlerine Tabi Maddeler Listesi

Ek - 5

- Atık Yönetimi (Bertaraf, Geri Kazanım, İşlemler)

Amaç

Bu Yönetmeliğin amacı, kalıcı organik kirleticilerin olumsuz etkilerinden insan sağlığını ve çevreyi korumaktır.

Kapsam

Bu Yönetmelik, bu yönetmelikte tanımlanan kalıcı organik kirleticilerin;

- a) üretiminin, piyasaya arzının ve kullanımının yasaklanmasına,
  - b) en kısa sürede aşamalı olarak kullanımdan kaldırılmasına veya kısıtlanmasına,
  - c) mümkün olduğunca ortadan kaldırma amacıyla, bu maddelerin salınımlarının en aza indirilmesine,
  - d) bu maddelerden oluşan, bunları içeren veya bu maddelerin herhangi biri tarafından kirletilmiş atıklara,
- ilişkin hükümleri kapsar.

Üretim, Piyasaya Arz ve Kullanım ile İlgili Hükümler (Madde 5)

Ek-1'de listelenen maddelerin kendi halinde, karışım içinde ya da eşyaların bileşenleri olarak üretimi, piyasaya arzı ve kullanımı yasaktır. (Md. 5(1))

Ek-2'de listelenen maddelerin kendi halinde, karışım içinde ya da eşyaların bileşenleri olarak üretimi, piyasaya arzı ve kullanımı bu Ek'te belirtilen şartlara göre kısıtlanmıştır. (Md. 5(2))

Üretim, Piyasaya Arz ve Kullanım ile İlgili Muafiyetler (Madde 6)

Madde 5 hükümleri

- laboratuvar ölçeğinde araştırma veya referans standart olarak kullanılan maddeye;
- maddelerin, karışımların ya da eşyaların içinde kasıtsız olarak eser miktarda oluşan kirletici bir maddeye uygulanmaz (Md. 6(1))

Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihte veya öncesinde üretilen eşyaların bileşeni olan maddeler ile ilgili olarak Madde 5, yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten sonraki altı ay uygulanmaz. (Md. 6(2))

Bir maddenin bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihte veya öncesinde kullanımda olan eşyaların bileşeni olması durumunda Madde 5 uygulanmaz. (Md. 6(2))

Üretici, imalatçı ve ithalatçı, ek-2 Bölüm A'da yer alan maddelere ilişkin, ilgili ekte belirtilen koşullarda, bu maddeyi üretmesi, kullanması veya ithal etmesi durumunda, Bakanlığın belirlemiş olduğu formatta yılda bir bildirimde bulunur. (Md. 6(3))

Stoklarla İlgili Hükümler (Madde 7)

Ek-1 veya ek-2’de listelenen, kullanımına izin verilmeyen herhangi bir maddeden oluşan veya bu maddeyi içeren bir stok sahibi, bu stoğu 9 uncu madde uyarınca atık olarak yönetir. (Md. 7(1))

Ek-1 veya ek-2’de listelenen kullanımına izin verilen herhangi bir maddeden oluşan veya bu maddeyi içeren 50 kg'dan daha büyük bir stokun sahibi, Bakanlığa bu stokun niteliği ve boyutu hakkında bilgi verir. Bu tür bilgiler, bu Yönetmeliğin ve değişikliklerinin yürürlüğe girmesinden itibaren 12 ay içinde ve daha sonra kısıtlı kullanıma ilişkin ek-1 veya ek-2’de belirtilen süreye kadar yıllık olarak sağlanır. Stok sahibi, stoğu güvenli, verimli ve çevreye uyumlu bir şekilde yönetir. (Md. 7(2))

Atık Yönetimi ile İlgili Hükümler (Madde 9)

Atık üreticileri ve sahipleri mümkün olduğunca, bu atığın ek-4'te listelenen maddeler ile kirlenmesini önlemek için gerekli tedbirleri alır. (Md. 9(1))

Ek-4'te listelenen herhangi bir maddeden oluşan, bu maddeyi içeren veya bu madde ile kirlenmiş olan atık, en kısa sürede ek-5'in birinci bölümüne uygun olarak, ortaya çıkacak atık ve salınımlarının kalıcı organik kirletici özelliği göstermeyecek şekilde kalıcı organik kirletici içeriğinin imha edildiği veya geri dönülmez biçimde dönüştürüldüğünden emin olacak şekilde bertaraf edilir veya geri kazanılır.

Böyle bir bertaraf veya geri kazanım gerçekleştirirken, ek-4'te listelenen herhangi bir madde daha sonra bu fıkranın ilk paragrafı uyarınca bertaraf edilmesi koşuluyla, atıktan izole edilebilir. (Md. 9(2))

Atık Yönetimi ile İlgili Hükümler (Madde 9)

Ek-4'de listelenen maddelerin geri kazanılması, geri dönüşümü, ıslah veya yeniden kullanımına yol açabilecek bertaraf veya geri kazanım işlemleri yasaktır. (Md. 9(3))

Atık Yönetimi ile İlgili Muafiyetler (Madde 9)

Ek-4'te listelenen herhangi bir maddeyi içeren veya bu madde ile kirlenmiş olan atık, listelenen maddelerin atıktaki içeriği aynı ekte yer alan konsantrasyon limitlerinin altında olması koşuluyla, ilgili mevzuata uygun olarak da bertaraf edilebilir veya geri kazanılabilir. (Md. 9(4))

Atık Yönetimi ile İlgili Muafiyetler (Madde 9)

Bakanlık, istisnai durumlarda, belirli koşulların yerine getirilmesi şartıyla, ek-4'te listelenen herhangi bir madde içeren veya bu madde ile kirlenmiş Ek-5 ikinci bölümde yer alan atıklara, aynı ek ve aynı bölümde belirtilen konsantrasyon limitlerine kadar, ek-5 ikinci bölümde listelenen bir yöntemle uyumlu farklı şekilde muamele edilmesine izin verir: (Md. 9(4))

Atık Yönetimi ile İlgili Muafiyetler (Madde 9)

- Söz konusu atık sahibi, Bakanlığı ek-4'te listelenen maddelerle ilgili atığın arındırılmasının uygun olmadığı ve kalıcı organik kirletici içeriğinin en iyi çevresel uygulama ya da mevcut en iyi tekniklere uygun olarak imhası veya geri dönülmez biçimde dönüştürülmesinin çevre açısından tercih edilir bir seçenek olmadığı konusunda gerekçe sunar.
- Bu işlem, ilgili mevzuatın ve ilgili ilave önlemlerin ortaya koyduğu koşullara uygundur.

İzlemeye İlişkin Hükümler

Bakanlık, Sözleşme kapsamındaki yükümlülüklerine uygun olarak, mümkün olan en kısa sürede ortadan kaldırmak amacıyla, toplam salınımı belirlemek, özelliklerini saptamak ve en aza indirmek için önlemlere ilişkin oluşturduğu eylem planını ulusal uygulama planının bir parçası olarak diğer İlgili Kuruluşlara bildirir. (Md. 8(2))

İzlemeye İlişkin Hükümler

Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç yıl içinde ve daha sonra her üç yılda bir, İlgili Kuruluş Bakanlığa Md. 8(1) uyarınca hazırlanan salınım envanterlerinden derlenmiş özet bilgileri iletir. (Md. 13)

Bakanlık ek-3'te tanımlanan maddelerin çevrede bulunması hakkında karşılaştırılabilir izleme verilerinin düzenli olarak sağlanması için ilgili kuruluşlarla işbirliği içinde, en son gelişmeyle uyumlu program ve mekanizmalar oluşturur, izleme yapar veya yaptırır. (Md. 11)

Emisyonların İzlenmesine İlişkin Hükümler

Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde, Bakanlık ve İlgili Kuruluşlar, Sözleşme çerçevesinde görev alanlarına giren konulara ilişkin üstlendikleri yükümlülöklere uygun olarak Yönetmeliğin ek-3'ünde yer alan maddelerin hava, su ve toprağa salınım envanterlerini hazırlar, saklar ve devamlılığını sağlar. (Md. 8(1))

Kontrol Önlemlerine İlişkin Hükümler

Bakanlık, Sözleşme kapsamındaki yükümlülüklerine uygun olarak, mümkün olan en kısa sürede ortadan kaldırmak amacıyla, toplam salınımı belirlemek, özelliklerini saptamak ve en aza indirmek için önlemlere ilişkin oluşturduğu eylem planını 10 uncu madde uyarınca hazırlanan ulusal uygulama planının bir parçası olarak diğer İlgili Kuruluşlara bildirir.

Eylem planı gelişmeyi teşvik eden önlemler içerir ve uygun görüldüğü durumlarda, ek-3'te listelenen maddelerin oluşumunu ve salınımını önlemek için ikame ya da değiştirilmiş malzeme, ürün ve proseslerin kullanımını içerir . (Md. 8(2))

Kontrol Önlemlerine İlişkin Hükümler

Bakanlık, yeni tesisler inşa etmek ya da ek-3'te listelenen kimyasalların salınımını yapan prosesleri kullanan mevcut tesisleri önemli ölçüde değiştirmek için ek-3 2nci ve 3üncü bölümde belirtilen kaynak kategorilerine ilişkin yapılan başvuruları değerlendirirken, benzer kullanımlara sahip olan ama ek-3'te listelenen maddelerin oluşmasını veya salınımını önleyen ek-3 bölüm 5 de yer alan tedbirleri öncelikle dikkate alır. (Md. 8(3))

Bilgi Değişimi, Eğitim ve Farkındalığın Arttırılmasına İlişkin Hükümler

Bakanlık ve İlgili Kuruluşlar, diğer kuruluşlar veya ülkelerle kalıcı organik kirleticilerin ve bu maddelere alternatifleri ve bu alternatifler ile ilgili riskleri ve ekonomik ve sosyal maliyetleri belirterek, mümkün olduğu takdirde, bunların üretimi, kullanımı ve salınımını azaltma, en aza indirme ve ortadan kaldırmaya ilişkin bilgilerin değişimine yönelik faaliyetlerde bulunur. (Md.12(1))

Bilgi Değişimi, Eğitim ve Farkındalığın Arttırılmasına İlişkin Hükümler

Bakanlık ve İlgili Kuruluş, ihtiyaç halinde, kalıcı organik kirleticilerle ilgili olarak aşağıdaki hususları teşvik eder ve kolaylaştırır:

a) özellikle aşağıdaki gruplar için, sağlık ve çevresel etkileri ve alternatifleri ile ilgili ve üretimleri, kullanımları ve salımlarının azaltılması veya ortadan kaldırılması ile ilgili olanlar da dahil olmak üzere bilinçlendirme programları:

1) politika yapıcılar ve karar vericiler,

2) özellikle hassas gruplar;

b) kamuya bilgi sağlanması;

c) işçiler, bilim adamları, eğitimciler ve teknik ve idari personel olmak üzere eğitim.

(Md.12(2))

Bilgi Değişimi, Eğitim ve Farkındalığın Arttırılmasına İlişkin Hükümler

Bakanlık ve İlgili Kuruluş, ihtiyaç halinde, kalıcı organik kirleticilerle ilgili olarak aşağıdaki hususları teşvik eder ve kolaylaştırır:

a) özellikle aşağıdaki gruplar için, sağlık ve çevresel etkileri ve alternatifleri ile ilgili ve üretimleri, kullanımları ve salımlarının azaltılması veya ortadan kaldırılması ile ilgili olanlar da dahil olmak üzere bilinçlendirme programları:

1) politika yapıcılar ve karar vericiler,

2) özellikle hassas gruplar;

b) kamuya bilgi sağlanması;

c) işçiler, bilim adamları, eğitimciler ve teknik ve idari personel olmak üzere eğitim.

(Md.12(2))

Envanter Oluşturma ve Raporlamaya İlişkin Hükümler

İlgili Kuruluş, üretici, imalatçı ve ithalatçı Bakanlığa her yıl, ek-1 veya ek-2'de listelenen herhangi bir maddenin toplam üretimi ve piyasaya arzı ile ilgili istatistiki verileri sağlar. (Md.13(2))

Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç yıl içinde ve daha sonra her üç yılda bir, İlgili Kuruluş Bakanlığa aşağıdaki bilgileri sağlar:

- 7 nci maddenin ikinci fıkrası uyarınca alınan stoklar ile ilgili bildirimlerden derlenmiş özet bilgiler;
- 8 inci maddenin birinci fıkrası uyarınca hazırlanan salınım envanterlerinden derlenmiş özet bilgiler;
- 11 inci madde uyarınca derlenmiş olarak, ek-3'te yer alan maddelerin çevredeki varlığına ilişkin özet bilgi.(Md.13(3))

Envanter Oluşturma ve Raporlamaya İlişkin Hükümler

Bakanlık,birinci, sağlanacak veri ve bilgiler ile ilgili envanter oluşturmak üzere gerekli tedbirleri alır. (Md.13(4))

Yönetmelikte listede yer alan maddeler ile ilgili olarak, Bakanlık, Sözleşmeye Taraflar Konferansı tarafından belirlenecek aralıklarla, envanter kapsamında sağlanan bilgiler temelinde bir rapor oluşturur ve bunu Sözleşme Sekreteryasına iletir. (Md.13(5))

Denetim ve Yaptırıma İlişkin Hükümler

Bu Yönetmelik hükümlerine ilişkin denetim ve yaptırımlar ilgili kuruluşlar tarafından kendi mevzuatları çerçevesinde gerçekleştirilir. (Md.14(1))

Yürürlük ve Yürütmeye İlişkin Hükümler

Bu Yönetmelik yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Bu Yönetmelik hükümleri Çevre ve Şehircilik Bakanı tarafından yürütülür.

Bursev DOĞAN ARTUKOĞLU

Şb. Md. V.

bursev.artukoglu@csb.gov.tr

Tel: 0 312 586 3050